

PARAFIA ŚW. KATARZYNY W KĘTRZYNIE W ŚWIEŹLE WIZYTACJI KANONICZNEJ 7 KWIEŹNIA 2002 r.

Treść: — I. Z dziejów parafii. — II. Stan personalny parafii. — III. Stan materialny parafii. — IV. Duszpasterstwo. 1. Charakterystyka środowiska. 2. Nauczanie. 3. Życie sakramentalne. 4. Duszpasterstwo charytatywne i pozaszkolne. — V. Administracja parafii. 1. Realizacja programu duszpasterskiego i gospodarczego po ostatniej wizytacji kanonicznej. 2. Program duszpasterski i gospodarczy parafii planowany na przyszłość. — Zusammenfassung

I. Z DZIEJÓW PARAFII

Życie katolickie przytłumione przez reformację zaczęło się na nowo rozwijać w protestanckim Kętrzynie w XIX wieku. Nad tutejszymi katolikami opiekę duszpasterską początkowo sprawowali kapłani z Świętej Lipki. Władze diecezjalne utworzyły tu w 1872 roku placówkę duszpasterską. Początkowo modlono się w małym oratorium. W roku 1880 zakupiono dom z ogrodem, a 12 lipca 1893 roku erygowano parafię katolicką¹. Obecny neogotycki kościół, budowany w latach 1895–1897 przez ks. Andreasa Lehmana², został konsekrowany, w asyście kapituły warmińskiej, przez biskupa Andrzeja Thiela, 5 maja 1897 roku³. Patronkami parafii są św. Katarzyna Aleksandryjska Dziewica i Męczennica i św. Barbara.

Przedostatnią wizytację kanoniczną przeprowadził arcybiskup metropolita warmiński dr Edmund Piszczyński w dniach 11–12 maja 1996 roku⁴. Do ważniejszych wydarzeń, które miały miejsce później, należy zaliczyć:

- 3–11 maja 1997 roku przeprowadzono misję parafialną z okazji stulecia konsekracji kościoła. Prowadzili je franciszkanie z Zakonu Braci Mniejszych: o. Melchior Czoska i o. Paulin Miotke⁵;

¹ Rocznik Diecezji Warmińskiej 1985, Olsztyn 1985, s. 233–234.

² P. R o m a h n, Die Diaspora der Diözese Ermland, Braunsberg 1927, s. 83.

³ Rocznik, jw., s. 234.

⁴ Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie. Ogłoszenia parafialne 1993–1996, t. 10.2.7, Piąta Niedziela Wielkanocna — 5 maja 1996 r.

⁵ Tamże, Ogłoszenia parafialne 1997–1998, t. 10.2.8.

- 8–13 marca 1998 r. — odbywały się w parafii prelekcje i wystawa *Madonny Europy*, prezentująca sanktuaria maryjne z ponad 27 krajów⁶;
- 5 kwietnia 1998 r. w Niedzielą Palmową, w XIII Światowy Dzień Młodzieży, zorganizowano po raz pierwszy Drogę Krzyżową ulicami miasta⁷;
- 6–7 czerwca 1998 r. przy współpracy Stowarzyszenia *Civitas Christiana* z Olsztyna i Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Zarządu Miejskiego, odbyły się Parafialne Dni Rodziny⁸;
- 24 października 1998 r. odbył się konkurs z okazji XX Rocznicy Pontyfikatu Jana Pawła II pt. *Wychowawcza rola Jana Pawła II pielgrzymującego do Polski*. Przygotowała go parafia św. Katarzyny przy współpracy z Katolickim Stowarzyszeniem *Civitas Christiana* i Urzędem Miasta⁹;
- 8 czerwca 1999 r. liczna grupa parafian wzięła udział w spotkaniu z Ojcem Świętym Janem Pawłem II w Elku, podczas Jego pielgrzymki do Ojczyzny¹⁰;
- 28 maja 2000 r. poświęcono dar dzieci pierwszokomunijnych — tablicę upamiętniającą Wielki Jubileusz Roku 2000;
- 10 września 2000 r. dwa autokary wiernych oraz wielu parafian prywatnymi samochodami udało się do Gietrzwałdu, aby wziąć udział w liturgii Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 pod przewodnictwem Nuncjusza Apostolskiego w Polsce arcybiskupa Józefa Kowalczyka i Episkopatu Polski¹¹;
- 11 listopada 2000 r. biskup Jacek Jezierski poświęcił sztandar Koła Związku Sybiraków oraz iluminację zewnętrzną kościoła¹²;
- 3 czerwca 2001 roku odbyło się sympozjum i poświęcenie tablicy pamiątkowej ks. Wojciecha Rogaczewskiego, patrioty i społecznika (1888–1944), który w okresie I wojny światowej pracował jako wikariusz w parafii św. Katarzyny¹³;
- 6 października 2001 r. arcybiskup Edmund Piszcz, w obecności licznych wiernych z Kętrzyna, odprawił Mszę świętą i poświęcił na lotnisku Kętrzyn-Wilamowo obelisk ku czci więźnia Stefana Kardynała Wyszyńskiego, który 6 października 1954 roku został przywieziony na to lotnisko samochodem ze Stoczka Warmińskiego, a następnie samolotem do Prudnika¹⁴.

II. STAN PERSONALNY PARAFII

Na terenie parafii mieszka około 8.250 osób. Do obrządku rzymskokatolickiego można zaliczyć około 7.200 osób plus około 300 osób należących do parafii personalnej Straży Granicznej św. Mateusza, której proboszczem jest ks. dr

⁶ Tamże, I Niedziela Wielkiego Postu — 1 marca 1998 r.

⁷ Tamże, V Niedziela Wielkiego Postu — 29 marca 1998 r.

⁸ Tamże, Uroczystość Trójcy Przenajświętszej — 7 czerwca 1998 r.

⁹ Tamże, Ogłoszenia parafialne z 13 i 27 września oraz 11, 18 i 25 października 1998 r.

¹⁰ Tamże, Ogłoszenia parafialne 1999–2001, t. 10.2.9, Ogłoszenia parafialne z 18, 25 kwietnia, 9, 16, 23 maja i 6 czerwca 1999 r.

¹¹ Tamże, Ogłoszenia parafialne z 10 września 2000 r.

¹² Tamże, Ogłoszenia parafialne z 5 listopada 2000 r.

¹³ Tamże, Ogłoszenia parafialne z 3 czerwca 2001 r.

¹⁴ Tamże, Ogłoszenia parafialne z 30 września 2001 r.

Zbigniew Kępa. Liczba katolików obrządku bizantyjsko-ukraińskiego wynosi około 75 osób¹⁵. Na terenie parafii mieszkają także: prawosławni — 55 osób, członkowie Kościoła ewangelicko-augsburskiego — 47, zielonoświątkowcy — 37, baptyści — 12, inne wyznania protestanckie — 5, muzułmanie — 3 oraz Świadkowie Jehowy — 45.

Pracę duszpasterską wykonuje zasadniczo trzech kapłanów: proboszcz ks. prałat kanonik dr Zygmunt Klimczuk i dwóch wikariuszy — ks. mgr Janusz Rybczyński i ks. mgr Jacek Gonder¹⁶. Na terenie parafii mieszkają bazylianie (parafia katolicka obrządku bizantyjsko-ukraińskiego, ul. Reya 5), którzy prowadzą duszpasterstwo wśród wiernych greckokatolickich w ramach parafii personalnej.

Parafialną Radę Duszpasterską tworzą: proboszcz, kapłani współpracownicy, czterech szafarzy nadzwyczajnych Eucharystii, dwie pracownice kancelarii i 12 katechetek. Obecna Rada liczy 21 osób, nie jest ustanowiona przez księdza arcybiskupa, a jej skład ulega zmianie wraz ze zmianą współpracowników.

Z parafią współpracują także 4 siostry zakonne ze Zgromadzenia Misjonarek Świętej Rodziny (klasztor na terenie parafii św. Jerzego, ul. Zamkowa 4, 11-400 Kętrzyn)¹⁷: s. mgr Ewa Ćwirko uczy religii w gimnazjum; s. Anna Rufina Groskroć pracuje jako zakrystianka; s. Lucyna Wyszowska prowadzi Księgarnię św. Katarzyny, a s. Teresa Morawska wspólnie z Ireną Majkowską prowadzą kancelarię parafialną.

Organista Jerzy Opaliński, ma wykształcenie muzyczne, pracuje w parafii od 1 listopada 1996 roku i jest odpowiedzialny za śpiew oraz oprawę muzyczną nabożeństw liturgicznych. 1 lipca 2000 roku zawarto z nim umowę o pracę na czas nieokreślony (1 marca 2002 podwyżka wynagrodzenia)¹⁸. Z satysfakcją należy stwierdzić, że chór parafialny pod batutą Jerzego Opalińskiego jest chlubą wspólnoty. Od kilku lat Marian Lutarewicz, pomimo licznych przeciwności, prowadzi społecznie orkiestrę parafialną. Rodzice jednego z uczniów naszej parafii Grażyna i Marian Żejmo troszczą się o stół parafialny i porządek wokół kościoła oraz plebani.

III. STAN MATERIALNY PARAFII

Kościół św. Katarzyny, budowany w latach 1895–1897 w stylu neogotyckim, został konsekrowany przez biskupa Andrzeja Thiela 5 maja 1897 roku¹⁹. Jest budynkiem wolnostojącym o wymiarach: długość — 35 m, szerokość — 16 m, wysokość — 20 m, wieża — 45 m. Wzniesiony został na planie prostokąta,

¹⁵ Stan na 30 stycznia 2002 r. Obliczono na podstawie kartotek parafialnych po wizycie duszpasterskiej.

¹⁶ Rocznik Archidiecezji Warmińskiej 2001, Olsztyn 2001, s. 185.

¹⁷ Tamże, s. 362.

¹⁸ Archiwum parafii św. Katarzyny, Akta osobowe, t. 2.2.1, Organista, Podanie o przyjęcie do pracy.

¹⁹ M.J. Komosińska, Działalność parafii św. Katarzyny w Kętrzynie w latach 1945–1992, Olsztyn 1995, s. 37 (msp. w archiwum WT UWM).

z prostokątnie zamkniętym prezbiterium, skierowanym na zachód i kwadratową wieżą od wschodu. Przy prezbiterium znajduje się zakrystia i kruchta. Kościół ma formę trzynawowej bazyliki, oświetlony dużymi, ostrołuczными oknami. Ściany, stropy i faktura zewnętrzna wykonane z cegły. Wieża dachowa jest drewniana, dach stromy, dwuspadowy pokryty dachówką holenderką. Okna żelazne, posiadają witraże niefiguralne. Świątynia pomieści 1200 wiernych i figuruje w rejestrze zabytków²⁰. Teren, na którym stoi kościół św. Katarzyny oraz stara plebania przy ul. Sikorskiego 13 jest własnością parafii²¹.

Na ołtarzu głównym, znajduje się przytwierdzone na stałe, tabernakulum pancerne. Ołtarz główny, został wykonany z inicjatywy ks. Pawła Kuessnera, proboszcza w latach 1900–1909, drewniany, pentaptyk, pięcioosiowy, czteroskrzydłowy, z zamkniętymi skrzydłami zewnętrznymi, jednokondygnacyjny ze zwieńczeniem. *Prostokątne tabernakulum, zwieńczone tronem wystawienia o formie ostrołukowej arkady wspartej na wiązkach kolumn, zwieńczonej bogato ornamentowanym kwiatonem i sterczynami wypełniającymi pole szafy środkowej. Po obu stronach szafy na prostokątnych skrzydłach stałych ustawione rzeźby: z lewej św. Katarzyny, z prawej św. Barbary, na zewnętrznych zamykanych skrzydłach, z lewej rzeźbiarskie przedstawienie sceny Zwiastowania, z prawej Bożego Narodzenia. Na rewersach tych skrzydeł, po zamknięciu ruchome postacie świętych: z lewej św. Brunona, z prawej św. Wojciecha*²². Staraniem tego proboszcza wykonano również neogotycką ambonę z drewna dębowego, umieszczoną przy drugim filarze w nawie głównej²³.

Ołtarz boczny — przyścienny, jednokondygnacyjny w prawej nawie, powstał z inicjatywy ks. Alojzego Buchholza, proboszcza w latach 1909–1920. W retabulum, w prostokątnej ramie zamkniętej schodkowo, znajduje się wypukłorzeźbiona scena Chrystusa wskazującego serce i klęczącej św. Teresy z Avila²⁴. Natomiast ołtarz boczny — przyścienny w lewej nawie, przedstawia scenę Matki Boskiej z Dzieciątkiem i św. Antonim²⁵. Także neogotyckie organy, wykonano z inicjatywy ks. Alfonsa Buchholza. Posiadają one 18 głosów i pedał pneumatyczny. Ich ostatnią renowację (konserwacja i strojenie) przeprowadzał od czerwca do sierpnia 1997 roku obecny organista Jerzy Opaliński²⁶.

Pod chórem stoją dwa neogotyckie konfesjonały, wyrzeźbione w drewnie dębowym po 1900 roku²⁷. W kaplicy zachodniej i w przedsionku kościoła znajdują się świeczniki wiszące, jednoświecowe typu korona (mosiądz, odlew, styl eklektyzm) wykonane również po 1900 roku. Pozostałe 10 żyrandoli zawieszono w 1993

²⁰ Urząd Wojewódzki Wydział Kultury i Sztuki w Olsztynie, Decyzja w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków, Olsztyn, dnia /98/09.01. KL-5340-454/8/A-1550.

²¹ Wydział Ksiąg Wieczystych w Kętrzynie KW nr 6302; 2.11.1998 wpisano nieruchomość zabudowaną o pow. 0,2264 ha. dz. Nr 241 poł. w Kętrzynie, ul. Sikorskiego 15.

²² Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, Dokumentacja wyposażenia kościoła św. Katarzyny w Kętrzynie wykonana we wrześniu 1996 roku przez mgr. Jerzego Kalickiego z Olsztyna, Ołtarz główny, Karta nr 18.

²³ Tamże, Ambona, Karta nr 29.

²⁴ Tamże, Ołtarz boczny — prawy, Karta nr 23.

²⁵ Tamże, Ołtarz boczny — lewy, Karta nr 36.

²⁶ Tamże, Ogłoszenia parafialne 1997–1998, t. 10.2.8, Ogłoszenia parafialne z 3 sierpnia 1997 r.

²⁷ Tamże, Dokumentacja, jw., Konfesjonał, Karta nr 32 i 33.

roku. Dla bezpieczeństwa w ciągu dnia jest zamknięta krata w przedsionku kościoła, a na noc włączany jest system alarmowy.

Do stanu materialnego kościoła należy także zakrystia i jej wyposażenie. Znajdują się w niej szafy na paramenty liturgiczne oraz wzmacniacz radiowęzłowy MWL 7S/200, a także mikrofony (nagłośnienie wewnętrzne i zewnętrzne kościoła wykonała Agencja Usługowa COMBO-MIX z Giżycka w dniach 1–7 kwietnia 2001 roku). Wśród paramentów liturgicznych znajdują się: monstrancja (XX wiek), 7 puszek, 3 kielichy, 3 pateny, kustodium, naczynia do chrztu 2 komplety, naczynie na oleje, kociołek i kropidło, 2 trybularze, bursa do chorych, komplet ksiąg liturgicznych. Ornaty: 6 zielonych, 5 czerwonych, 7 białych, 2 złote, 3 fioletowe; dalmatyki: 2 czerwone, 2 zielone, 2 złote, 2 czarne; kapy: 1 złota i 1 fioletowa; stuły: 10 fioletowych, 7 białych, 3 czerwone, 2 zielone; alby — 30 sztuk; komże kapłańskie — 12 sztuk; welony — 2; bielizna kielichowa; puryfikaterze — 70 sztuk; korporaly — 12; ubiory ministrantów: alby, komże i pelerynki.

Ważne miejsce w życiu wspólnoty parafialnej stanowi plebania. Gdy w roku 1872 ustanowiono w Kętrzynie wikariat lokalny, ks. August Hinz z Reszla, który został pierwszym duszpasterzem, wspierany przez Stowarzyszenie św. Bonifacego i św. Wojciecha nabył parcelę, na której znajdowały się budynki mieszkalne dla duchownego i oratorium (obecnie stara plebania z zapleczem przy ul. Sikorskiego 13)²⁸. Tam też odprawiano nabożeństwa aż do czasu wybudowania kościoła św. Katarzyny. Plebania ta służy obecnie siostrze zakonnej zatrudnionej w zakrystii, a z pokoi gościnnych korzystają okresowo katechetki przebywające na praktyce katechetycznej w naszej parafii. Pomieszczenia od strony ul. Sikorskiego wynajęto na lokal handlowy. W części piwnicznej znajduje się biuro usług komputerowych. Od szczytu starej plebani znajduje się Księgarnia św. Katarzyny, w której zatrudniona jest s. Lucyna Wyszowska. Dochody przeznaczone są na działalność charytatywną parafii.

Nowy dom parafialny św. Kazimierza, budowany w latach 1981–1988, został poświęcony przez biskupa dra Edmunda Piszcza 25 listopada 1988 roku, w dniu św. Katarzyny, patronki parafii²⁹. Budynek zaprojektował mgr inż. arch. Bolesław Wilkowski z Olsztyna. Jest on usadowiony na terenie działki nr 240 przy ul. Powstańców Warszawy 5³⁰. Z czterech sal, w części szkolnej budynku parafialnego, korzysta Prywatne Liceum Ogólnokształcące, które płaci za ogrzewanie, energię elektryczną i wodę³¹ oraz Związek Sybiraków (nieodpłatnie). Ponadto znajdują się tu: kancelaria parafialna, poradnia małżeńska, Parafialna Akcja Charytatywna, sala ministrancka i sala orkiestry parafialnej.

Obecnie parafia św. Katarzyny w Kętrzynie dysponuje dwiema działkami (nr 240 i 241) o powierzchni 2789 m², na których znajduje się: kościół św. Katarzyny — 600 m², stara plebania przy ul. Sikorskiego 13 — 270 m² i nowy dom parafialny św. Kazimierza przy ul. Powstańców Warszawy 5 — 463 m².

²⁸ *Pastoralblatt für die Diözese Ermland* 1982, s. 52; P. Roman, jw., s. 83.

²⁹ Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, Kronika parafialna św. Katarzyny w Kętrzynie 1987–1996.

³⁰ Tamże, Akt Notarialny z 12.07.1982 r. Stwierdza oddanie terenu w użytkowanie wieczyste, nr ksiąg wieczystych 10350, działka o powierzchni 531 m².

³¹ Tamże, Aneks nr 3 do Umowy najmu sal z dnia 15.07.1999 r.

Na terenie miasta istnieje cmentarz komunalny oraz nowy cmentarz również komunalny poza miastem w Nowej Wsi. Kaplica cmentarna jest własnością miasta.

IV. DUSZPASTERSTWO

1. Charakterystyka środowiska

W Kętrzynie liczącym 30.112 mieszkańców³², rozwój przemysłu i rolnictwa (przemysł rolno-spożywczy, elektrotechniczny, odzieżowy i drzewny), a co za tym idzie i zatrudnienie od początku lat dziewięćdziesiątych pod wpływem przemian społeczno-gospodarczych zaczął spadać. W powiecie kętrzyńskim stopa rejestrowanego bezrobocia wynosi 31,2%³³. Parafia św. Katarzyny obejmuje swoim zasięgiem środkową część miasta i liczy około 8.250 mieszkańców, ale faktycznie dotyczy to około 7.200 osób. W niedzielę na Mszy świętej gromadzi się ponad 2.500 osób, czyli około 45% zobowiązanych³⁴. Wśród parafian występuje duże zróżnicowanie religijności, istnieje jednak przywiązanie do parafii oraz pozytywny odbiór akcji duszpasterskich. Drastycznie jednak obniża się poziom materialny rodzin, co stanowi przyczynę wzrostu pijaństwa, kradzieży i napadów rabunkowych.

2. Nauczanie

W nauczaniu niedzielnym (*kazania, homilie, katecheza*) kapłani głosząc kazania lub homilie, korzystają z bardzo licznych dzisiaj materiałów kaznodziejskich. W każdą niedzielę o godz. 16.30 (oprócz niedziel w lipcu i sierpniu) w domu parafialnym prowadzone są, kolejno przez kapłanów dekanatu katechezy przedmałżeńskie oraz czynna jest od godz. 15.00 poradnia małżeńska.

Rekolekcje adwentowe odbywają się regularnie, co roku od trzeciej niedzieli Adwentu, a rekolekcje wielkopostne od czwartej niedzieli Wielkiego Postu. Ostatnie misje parafialne odbyły się z okazji stulecia konsekracji kościoła w dniach 3–11 maja 1997 roku, prowadzili je franciszkanie z Zakonu Braci Mniejszych: o. Melchior Czoska i o. Paulin Miotke.

Na terenie parafii znajdują się następujące szkoły: Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Wojciecha Kętrzyńskiego³⁵, Prywatne Liceum Ogólnokształcące, Pub-

³² Stan w dniu 31 XII 2000 roku, *Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2001*, Urząd Statystyczny w Olsztynie 2001, s. 96.

³³ Tamże, s. 126.

³⁴ Liczbę zobowiązanych ustalono w sposób następujący: z ogólnego stanu katolików odliczono 5% na ludzi starych, chorych i tych, którzy z różnych powodów byli przeszkodzeni w konkretną niedzielę, oraz 20% na dzieci do lat 7. Pozostałą część traktowano jako 100% zobowiązanych. — Por. W. Piwoński, *Praktyki religijne w diecezji warmińskiej. Studium socjograficzne*, Warszawa 1969, s. 117.

³⁵ Od 1 września 2001 roku w związku z utworzeniem klas gimnazjalnych w Liceum Ogólnokształcącym przyjęto nową nazwę — Zespół Szkół Ogólnokształcących.

liczne Gimnazjum, Prywatne Gimnazjum, Społeczne Gimnazjum, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Feliksa Nowowiejskiego, Społeczna Szkoła Podstawowa i trzy przedszkola: Niepubliczne Przedszkole *Pinokio*, Niepubliczne Przedszkole *Puchatek* oraz Przedszkole Miejskie i Żłobek Integracyjny *Malinka*.

Katechizują dwaj kapłani ks. mgr Janusz Rybczyński i ks. mgr Jacek Gonder, siostra zakonna mgr Klara Ewa Ćwirko oraz 10 katechetek: mgr Alicja Jurewicz, mgr Anna Romejko, mgr Iwona Machwic mgr Jadwiga Zawadzka, mgr Agnieszka Trypucka, mgr Małgorzata Piekarska, mgr Małgorzata Fiedorowicz, mgr Marzena Pancechowska, mgr Krystyna Kalwajtis, Jolanta Raczuk i katecheta mgr Mirosław Kopeć. Łącznie w szkołach na terenie parafii uczy się 3.210 uczniów. Na lekcje religii uczęszcza 3.113 uczniów co stanowi około 97%³⁶.

Od 18 kwietnia 1999 roku istnieje przy parafii Duszpasterstwo Nauczycieli i Wychowawców, którego organizatorką jest mgr Jolanta Heidenblut, nauczycielka Zespołu Szkół Ogólnokształcących. Zebrania odbywają się w każdy drugi czwartek miesiąca i polegają na uczestniczeniu we Mszy św. oraz spotkaniu formacyjnym w domu parafialnym.

Niezwykłe inspirująca w życiu religijnym, społecznym i kulturalnym jest współpraca parafii z Katolickim Stowarzyszeniem *Civitas Christiana* Oddział w Kętrzynie, którego przewodniczącą jest Zenobia Alejun. W ramach tego stowarzyszenia 23 listopada 1992 roku powstał Zespół Synodalny³⁷, który realizował program zaproponowany przez Sekretariat Krajowy II Synodu Plenarnego oraz Komisję Archidiecezjalną tegoż Synodu. Regularnie, co dwa tygodnie, odbywają się spotkania i prelekcje w klubie Stowarzyszenia przy ul. Sikorskiego 61 p. 101.

W kancelarii parafialnej istnieje biblioteka, która posiada około 2 tys. woluminów. Stałych czytelników jest zapisanych około 150, którzy mają możliwość wypożyczania książek codziennie w godzinach urzędowania kancelarii. Po Mszy świętej niedzielnej, przy wyjściu z kościoła lub w dni powszednie w kancelarii, jest możliwość zakupienia prasy katolickiej: *Posłaniec Warmiński* (20 egz.), *Niedziela* (20), *Rodzina Radia Maryja* (10), *Katecheta* (12), *Głos dla życia* (8), *Arka* (50), *L'Osservatore Romano* (12 egz. przekazywanych do bibliotek szkolnych na terenie parafii i biblioteki pedagogicznej), *W naszym Kościele* (500 egz. kwartalnik — gazetka parafialna). Parafia prowadzi także sklep z dewocjonaliami i książką religijną pod nazwą *Księgarnia św. Katarzyny*.

3. Życie sakramentalne

W latach 1996–2001 chrzczono w naszej parafii rocznie: średnio — 62 dzieci, I Komunię świętą przyjmowało około 100 uczniów klas drugich, do sakramentu bierzmowania przystępowało także około 100 uczniów, średnio 36 par przyjmowało sakrament małżeństwa, oraz 75 osób odprowadzano na cmentarz. W ciągu kolejnych lat, systematycznie, średnia liczba umierających jest wyższa o 12% od

³⁶ Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, Sprawy katechetyczne, t. 5.2.1, Stan z 1 października 2001 r. Ankieta katechetyczna.

³⁷ A. T a b o r s k i, Oddział Miejski Stowarzyszenia *Civitas Christiana* w Kętrzynie (historia — współczesność — ludzie — działalność — inicjatywy), Olsztyn 1996, s. 18.

liczby chrzczonych. Wskaźnik ten potwierdzają dane ogólnopolskie. Świadczy to o niepokojącym symptomie niskiego przyrostu naturalnego w polskim społeczeństwie. Na 377 chrztów w ostatnich sześciu latach 15 udzielono osobom w wieku ponad 7 lat.

Statystyka z okresu międzywizytacyjnego

Rok	Chrzest ³⁸	Bierzmowanie ³⁹	I Komunia św. ⁴⁰	Małżeństwo ⁴¹	Pogrzeb ⁴²
1996	66	134	102	34	85
1997	57	160	106	46	82
1998	67	157	104	33	69
1999	57	147	100	31	69
2000	70	123	104	39	72
2001	60	–	94	34	77

Chrzty w parafii św. Katarzyny w Kętrzynie są udzielane w każdą drugą i czwartą niedzielę miesiąca podczas Mszy świętej o godz. 13.00. W sobotę przed chrztem o godz. 17.00 odbywa się katecheza chrzcielna. Do sakramentu bierzmowania przystępują uczniowie klas trzecich gimnazjum. Przygotowanie prowadzą katecheci na lekcjach religii oraz w grupach, które spotykają się w domu parafialnym. Przygotowanie liturgiczne odbywa się przez okres trzech miesięcy przed bierzmowaniem, w każdy czwartek o godz. 17.30 w kościele. Po katechezie młodzież uczestniczy we Mszy świętej wieczornej. Przygotowanie to prowadzą księża prefekci. Ksiądz Janusz Rybczyński opiekuje się także ministrantami oraz prowadzi śpiew dzieci podczas Mszy świętej o godz. 11.30, natomiast ksiądz Jacek Gonder jest odpowiedzialny za lektorów i zespół młodzieżowy.

Wierni mają okazję do spowiedzi codziennie rano podczas Mszy świętej o godz. 6.30 i 7.00 oraz wieczorem o godz. 18.00. W parafii są czterej szafarze Eucharystii: Zenon Zieliński (ojciec kapłana), mgr Jan Krysztopik (z-ca dyr. Zespołu Szkół Ogólnokształcących), Bogdan Wargan (instruktor nauki jazdy) i Wiesław Rosa (ojciec alumna).

W dni powszednie odprawiane są Msze święte o godz.: 6.30, 7.00 i 18.00, a w niedziele o godz.: 7.00, 8.30, 10.00, 11.30, 13.00, i 18.00. Regularnie uczestniczy we Mszy świętej niedzielnej średnio 45% zobowiązanych. Niedzielna obecność na Mszy świętej (*dominantes*) utrzymuje się na jednakowym poziomie.

W parafii podczas rekolekcji adwentowych i wielkopostnych organizowany jest *Dzień Chorych*. Chorzy są także odwiedzani regularnie w domach przez kapłanów w pierwsze piątki miesiąca (około 15 osób). Istnieje również systematyczna opieka

³⁸ Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, Księga ochrzczonych parafii św. Katarzyny od 1996 r., t. XXIV.

³⁹ Tamże, Księga bierzmowanych parafii św. Katarzyny w Kętrzynie od roku 1987.

⁴⁰ Tamże, Spis dzieci przyjętych do I Komunii św. w parafii św. Katarzyny w Kętrzynie.

⁴¹ Tamże, Księga małżeństw od roku 1991, t. X.

⁴² Tamże, Księga zmarłych od roku 1990, t. X.

nad chorymi w szpitalu miejskim. W każdą sobotę o godz. 15.30 kapłan robi obchód chorych w salach i odprawia Mszę świętą w kaplicy szpitalnej. Pomimo tych wysiłków około 16% parafian umiera bez sakramentów św.

Dzień wieczystej adoracji Najświętszego Sakramentu w parafii (kan. 942) wyznaczony został na 7 czerwca⁴³. Ponadto w miejsce 40-godzinnego nabożeństwa 25 listopada odbywa się dzień adoracji z okazji odpustu w dniu świętej Katarzyny Aleksandryjskiej, patronki parafii.

Obecnie jeden z naszych parafian (ks. Jan Świdorski, salezjanin) pracuje na misjach, trzech w naszej Archidiecezji (ks. Jacek Zieliński, ks. Tadeusz Zadorożny i ks. Andrzej Tenus), jeden jako kapłan obrządku greckokatolickiego (ks. Jarosław Piotr Gościński) w parafii olsztyńskiej i trzech alumnów (Marek Żejmo, Tomasz Rosa, Marcin Perfikowski) przygotowuje się do kapłaństwa w Wyższym Seminarium Duchownym Metropolii Warmińskiej *Hosianum*. Parafianki są także w zakonach: Jadwiga Pietkiewicz i Aneta Czekaj — u misjonek Świętej Rodziny, Grażyna Kościuk — u urszulanek, Teresa Kapelko — u katarzynek, Barbara Gawla — u nazaretanek. Duszpasterstwo powołaniowe jest realizowane przez kazania, katechezy, rekolekcje w WSDMW „Hosianum” w Olsztynie, w klasztorze Sióstr Misjonek w Kętrzynie oraz pielgrzymki do seminariów duchownych w Olsztynie i Pieniężnie.

W trosce o właściwe przygotowanie do sakramentu małżeństwa w każdą niedzielę całego roku oprócz lipca i sierpnia w domu parafialnym św. Kazimierza o godz. 16.30 prowadzone są kursy przedmałżeńskie przez kapłanów z dekanatu. W tym celu działa także poradnia rodzinna, która jest czynna w każdą niedzielę od godz. 15.00, z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych. Spotkania indywidualne prowadzi 5 kwalifikowanych referentek (mgr Alicja Jurewicz, mgr Małgorzata Fiedorowicz, mgr Agnieszka Trypucka, mgr Agnieszka Kreczman, Jolanta Raczuk).

Do parafii św. Katarzyny w Kętrzynie należy około 2.571 rodzin, w tym około 100 — to małżeństwa niesakramentalne. 4/5 tych małżeństw nie może zawrzeć sakramentu z przyczyny istniejących przeszkód, a około 20 małżeństw lekceważy sobie ten obowiązek. Trzy osoby odeszły do Zielonoświątkowców, a pięć powróciło do Kościoła rzymskokatolickiego⁴⁴. Dominujący odsetek — 87,4% rodzin przyjmuje wizytę duszpasterską (kolędę), tzn., że chce utrzymywać łączność ze wspólnotą parafialną.

Do okresowych i charakterystycznych dla parafii nabożeństw należą: majowe, czerwcowe, Gorzkie Żale, Droga Krzyżowa, Droga Krzyżowa ulicami miasta w Niedzielą Palmową, w każdą środę Nowenna do Matki Bożej Nieustającej Pomocy, modlitwy za zmarłych w I. poniedziałek miesiąca, modlitwa w intencji Ojca Świętego i Radia Maryja prowadzona przez Koło Przyjaciół Radia Maryja w I. sobotę miesiąca, spotkania modlitwne Wspólnot parafialnych raz w miesiącu. W parafii współdziałają następujące grupy modlitwne, ruchy i wspólnoty: Nadzwyczajni Szafarze Komunii św. — 4, Zespół Charytatywny — 4, Wspólnota Krwi Przenajdroższej — 60, schola śpiewacza — 8, chór parafialny — 40, Koło Przyjaciół Radia Maryja — 40, Franciszkański Zakon Świeckich — 12, Zespół Synodalny Katechetów — 16, Ruch Apostolstwa Emigracyjnego na Wschodzie

⁴³ Dekret Księdza Arcybiskupa, nr 296/94.

⁴⁴ Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, Księga konwersji parafii św. Katarzyny.

— 10, Duszpasterstwo Nauczycieli — 17, Róże Różańcowe — 45, Biel Procesyjna — 40, lektorzy — 18, ministranci — 35, orkiestra parafialna — 18 osób. Parafia współpracuje z *Civitas Christiana*, liczącym w Kętrzynie 50 członków. Przy Stowarzyszeniu, którego kapelanem jest proboszcz parafii św. Katarzyny, istnieje Zespół Synodalny.

4. Duszpasterstwo charytatywne i pozaszkolne

Oprócz współpracy z państwowymi i pozarządowymi organizacjami pomocowymi, Kościół nie może zrezygnować z prowadzenia własnego dzieła charytatywnego. *Drugi Synod Plenarny pragnie zachęcić Kościół w Polsce do refleksji nad posługą charytatywną, wypływającą z miłosierdzia*⁴⁵ — czytamy w dokumentach synodalnych. Świadomość potrzeby realizacji nauki Kościoła była i jest motywem działania także duszpasterstwa charytatywnego. Przy parafii istnieje Parafialna Akcja Charytatywna. W skład Komisji Charytatywnej wchodzi 4 osoby (Zenon Zieliński, Irena Majkowska, Bożena Staniewicz, Władysława Korko). Wydawanie odzieży dla potrzebujących odbywa się dwa razy w tygodniu, we wtorki i piątki w godz. od 10.00 do 12.00. Miesięcznie otrzymuje pomoc w postaci odzieży używanej około 30–40 osób. Komisja Charytatywna opłaca systematycznie obiady w szkole dla kilkorga dzieci, a 4 rodziny otrzymują systematycznie pomoc pieniężną. Studentka z Gruzji Bella Tateszwili, mieszkająca w Bursie Studentek Teologii w Olsztynie, otrzymuje co miesiąc pomoc finansową. Bezdomni, gdy proszą, otrzymują z kuchni kanapkę do zjedzenia.

Wychowanie do trzeźwości jest realizowane poprzez homilie, nabożeństwa, katechezy, przyrzeczenia dzieci I-komunijnych, przyrzeczenia okresowe (wielkopostne, adwentowe) oraz przyrzeczenia na całe życie. W parafii liczbę alkoholików nałogowych ocenia się na około 150 osób.

Istnieje także pozaszkolne duszpasterstwo dzieci i młodzieży. W ramach tego duszpasterstwa prowadzone jest przygotowanie do pierwszej Komunii świętej. Poza lekcjami religii w szkole organizuje się spotkania z rodzicami dzieci I-komunijnych (prowadzi ks. proboszcz), dzieci z drugich klas przygotowują liturgiczną oprawę Mszy św. niedzielnej o 11.30, a po liturgii otrzymują *Ziarenko*. Śpiew z dziećmi podczas Mszy świętej prowadzi ks. Janusz Rybczyński. W tygodniu dzieci przychodzą także na Mszę świętą o godz. 18.00 w każdy piątek (oprócz miesięcy zimowych i wakacji).

W ramach przygotowania do sakramentu bierzmowania, katecheci organizują poza lekcjami religii spotkania w grupach. Przez około 3 miesiące przed bierzmowaniem w każdy czwartek o 17.30 prowadzone jest także przygotowanie liturgiczne w kościele. Po katechezie, którą prowadzą ks. Jacek Gonder i ks. Janusz Rybczyński, uczniowie biorą czynny udział we Mszy świętej. Młodzież szkół średnich, pod opieką ks. Jacka Gondera, organizuje również liturgię i uczestniczy we Mszy św. w każdy czwartek przez cały rok szkolny. W miesiącach letnich ks. Janusz Rybczyński, przy współpracy z rodzicami, przygotowuje obóz dla ministrantów i dzieci z rodzin patologicznych.

⁴⁵ II Polski Synod Plenarny (1991–1999), Poznań 2001, s. 218.

Ruch pielgrzymkowy w dużym stopniu przyczynia się do wzrostu religijności oraz integracji parafii. Znaczna grupa, głównie młodzieży, bierze udział w corocznych pielgrzymkach pieszych do Ostrej Bramy w Wilnie (Warmińska Archidiecezjalna Pielgrzymka Piesza do Ostrej Bramy 6–15 lipca),⁴⁶ do Częstochowy (Warmińska Archidiecezjalna Pielgrzymka Piesza na Jasną Górę 28 lipca – 12 sierpnia)⁴⁷ oraz w pielgrzymce gwieździstej do Świętej Lipki (ostatnia niedziela maja)⁴⁸. Organizowane są także pielgrzymki autokarowe do Stoczka Warmińskiego, Częstochowy, Wilna, Lichenia, oraz sanktuariów maryjnych na Warmii i Mazurach.

V. ADMINISTRACJA PARAFII

Kancelaria parafialna jest czynna codziennie, oprócz niedzieli, w godzinach od 10.00 do 12.00 i od 15.00 do 17.00. W kancelarii znajdują się księgi parafialne od 1945 roku. Prowadzone są na bieżąco duplikaty ksiąg parafialnych, które przekazuje się do Archiwum Kurii Biskupiej. W kronice parafialnej siostra kancelistka odnotowuje ważniejsze wydarzenia parafialne. W Archiwum Parafialnym gromadzone są i przechowywane dokumenty dotyczące własności, remontów, rachunki związane z ubezpieczeniami, podatkami, opłatami za energię, wodę itp.⁴⁹. Parafia prowadzi: księgę przychodów i rozchodów.

1. Realizacja programu duszpasterskiego i gospodarczego po ostatniej wizytacji kanonicznej

W okresie od ostatniej wizytacji kanonicznej parafii (11–12 maja 1996 roku) systematycznie realizowano wytyczony i zatwierdzony przez księdza Arcybiskupa Edmunda Piszcza program:

A. Program duszpasterski⁵⁰:

- został założony chór parafialny, który liczy obecnie 40 osób. Regularne próby śpiewu, prowadzone przez organistę Jerzego Opalińskiego, przyczyniają się do uświetniania uroczystości kościelnych oraz świeckich w mieście;

⁴⁶ Warmińska Archidiecezjalna Pielgrzymka Piesza do Ostrej Bramy organizowana jest od 1991 roku. Pielgrzymka wyrusza z kolegiaty św. Jerzego w Kętrzynie 6 lipca. Dziesięciodniowa trasa prowadzi przez: Węgorzewo, Grabowo, Dubeninki, Rutka Tartak, Kalwaria — Litwa, Iglawka, Birsztany, Wysoki Dwór, Stare Troki, Ostra Brama.

⁴⁷ Warmińska Archidiecezjalna Pielgrzymka Piesza na Jasną Górę organizowana jest od 1984 roku. Wyrusza 28 lipca z kolegiaty św. Jerzego w Kętrzynie. Szesnastodniowa trasa prowadzi przez Biskupiec, Olsztyn, Gietrzwałd, Kurki, Janowiec Kościelny, Stupsk, Małuzyn, Naruszewo, Młodziszyn, Bełchów, Jeżów, Wolbórz, Wola Krzysztoporska, Wiewiec, Radoszków, Częstochowa.

⁴⁸ W dniu odpustu Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny (ostatnia niedziela maja) w Świętej Lipce organizowane są z Kętrzyna (z kościoła św. Katarzyny), Reszla i Mrągowa oraz okolicznych parafii pielgrzymki piesze. Stąd nazwa — Piesza Pielgrzymka Gwieździsta do Świętej Lipki.

⁴⁹ Statut Archiwum Parafialnego, WWD 14(1994), s. 32.

⁵⁰ Archiwum parafii św. Katarzyny w Kętrzynie, Protokół powizytacyjny, 10 czerwca 1996 r.

- zwiększono opiekę nad biednymi;
- wzbogacono pozaszkolne duszpasterstwo dzieci i młodzieży: wyjazdy z młodzieżą na czuwania do Pieniężna;
- organizowano obozy letnie dla ministrantów i dzieci z rodzin patologicznych;
- systematycznie włączano młodzież w przygotowanie liturgii podczas Mszy świętej czwartkowej.

B. Program gospodarczy:

- wykonano elektryczny napęd dzwonów (1997 r.);
- z upoważnienia księdza Arcybiskupa Edmunda Piszcza, przekazano nieruchomości (własność parafii) przy ul. Kaszubskiej 12 dla miasta Kętrzyn, a uzyskane pieniądze w czterech ratach (w roku 1996–1997) przekazano księdzu proboszczowi Andrzejowi Dudzie na budowę kościoła św. Alberta;
- od czerwca do sierpnia 1997 roku Jerzy Opaliński (organista) wykonał renowację i strojenie organów;
- w lipcu i sierpniu 1999 roku dokonano wymiany pieca CO (Torus T-SK) i części kaloryferów w domu parafialnym św. Kazimierza;
- w miesiącach październik–listopad 1999 roku wykonano kapitalny remont dachu i odnowiono elewację starej plebanii (przy ul. Sikorskiego 13);
- od października 1999 r. do marca 2000 roku realizowano kapitalny remont wieży (dokumentację remontu wykonał inż. Tadeusz Zatorski, a prace wykonywała ekipa Stanisława Salamona);
- w październiku 2000 roku wykonano instalację iluminacji elewacji kościoła, zaproponowaną i nadzorowaną przez Zarząd i Radę Miasta, a sponsorowaną przez zakłady pracy i przedsiębiorstwa prywatne naszego miasta;
- w dniach 1–7 kwietnia 2001 roku zrobiono nagłośnienie kościoła (nowe wzmacniacze, głośniki i mikrofony);
- w czerwcu 2001 roku wymieniono piec CO (Vaillant) i piecyk gazowy łazienkowy w starej plebanii przy ul. Sikorskiego 13 oraz resztę kaloryferów i 6 piecyków łazienkowych w domu parafialnym św. Kazimierza (prace wykonywał Jan Szczygłowski);
- od lipca do października 2001 roku ekipa Stanisława Salamona przeprowadziła remont dachu oraz elewacji kościoła i wieży;
- w lutym 2002 roku zakupiono komputer, drukarkę i program do kancelarii parafialnej.

2. Program duszpasterski i gospodarczy parafii planowany na przyszłość

Ramowy program duszpasterski wyznacza list Jana Pawła II w *Novo Millennio Ineunte*: *Duc in altum! Dzisiaj te słowa skierowane zostają do nas i wzywają nas, byśmy z wdzięcznością wspominali przeszłość, całym sercem przeżywali teraźniejszość i ufnie otwierali się na przyszłość: „Jezus Chrystus wczoraj i dziś, ten sam*

także na wieki” (Hbr 13,8)⁵¹. Myśląc o przyszłości naszej parafii zamierzamy realizować następujący program:

A. Program duszpasterski:

- zgodnie z myślą przewodnią roku duszpasterskiego (*Poznać Chrystusa*)⁵², poprzez kazania i homilie pogłębiać świadomość wiary i przykazań Bożych oraz ich realizacji w życiu codziennym;
- wprowadzić Mszę świętą niedzielną w sobotę wieczorem;
- intensyfikować pozaszkolne duszpasterstwo dzieci i młodzieży;
- podczas spotkań z rodzicami uświadamiać odpowiedzialność i potrzebę współpracy ze szkołą i parafią;
- istniejące wspólnoty bardziej włączyć w posługę na rzecz parafii;
- zwiększyć opiekę nad biednymi i rodzinami zaniedbanymi.

B. Program gospodarczy:

- kontynuować komputeryzację kancelarii parafialnej;
- wymienić meble organowy;
- przeprowadzić remont zakrystii (wymiana podłogi i konserwacja mebli);
- osuszyć zawilgocone części ścian kościoła;
- przeprowadzić konserwację lub wymianę ławek kościelnych;
- kontynuować remonty w domu parafialnym (modernizacja łazienek w mieszkaniach księży wikariuszy, wymiana lub uszczelnianie okien).

DIE PFARRGEMEINDE DER HEILIGEN KATHERINA IN KĘTRZYN IM LICHT DER KANONISCHEN VISITATION (7.04.2002)

ZUSAMMENFASSUNG

Das katholische Leben im protestantischen Kętrzyn begann sich im XIX. Jahrhundert zu entwickeln. Die jetzige neugotische Kirche, die in den Jahren 1895–1897 vom Priester Andreas Lehmann gebaut worden war, wurde vom Bischof Andreas Thiel am 5. Mai 1897 geweiht. Als Schutzheilige der Pfarrgemeinde sind die Heilige Katherina von Alexandria und die Heilige Barbara.

Auf dem Gebiet der Pfarrgemeinde leben ca. 8250 Personen. Zu unserer Pfarrgemeinde gehören 7200 Pfarrkinder. An der Seelsorge beteilige sich drei Priester: Pfarrer und zwei Pfarrvikare. Am Sonntag nehmen am Gottesdienst über 2500 Personen (etwa 45% der

⁵¹ NMI 1.

⁵² D. Ziemoń, List apostolski „Novo Millennio ineunte” inspiracją duszpasterskiej działalności Kościoła, w: Komisja Duszpasterstwa Ogólnego Konferencji Episkopatu Polski, *Poznać Chrystusa*. Program duszpasterski na rok 2001/2002, Katowice 2001, s. 28.

Verpflichteten) teil. Die Pfarrvikare unterrichten am Sonntag (Predigt, Homilie, Katechese) und mit weltlichen Religionslehrern arbeiten sie mit Kindern und Jugendlichen in verschiedenen Schulen. Seit drei Jahren gibt es bei der Pfarre Seelsorge für Lehrer und Betreuer. Die Pfarre arbeitet auch mit Katholischem Verein *Civitas Christiana* zusammen. Im Pfarrgebäude führen die Priester voreheliche Unterrichtsstunden und fünf Mitarbeiterinnen — Familienberatungsstelle. Die Pfarre hat ihre eigene Bibliothek mit 2000 Volumen. In der Kirche oder in der Pfarrkanzlei kann man katholische Presse kaufen.

Das sakramentale Leben in der Pfarrgemeinde sieht so aus: in den letzten Jahren wurden durchschnittlich 62 Kinder getauft. Die erste Kommunion haben etwa 100 Schüler im Jahr genommen, und 100 Schüler haben an der Konfirmation teilgenommen, etwa 36 Paare im Jahr haben Ehe geschlossen, durchschnittlich 75 Pfarrkinder im Jahr wurden begraben. Aus der Zusammenstellung geht es hervor, dass die durchschnittliche Zahl der Verstorbenen um 12% höher ist als die Zahl der Getauften.

In der Pfarrgemeinde arbeiten auch vier weltliche Mitarbeiter, die die Kommunion geben, zusammen. Drei Alumnen, die aus der Pfarrgemeinde stammen, bereiten sich auf Priestertum vor. Fünf männliche und fünf weibliche Pfarrkinder arbeiten als Priester und Ordensschwester. In der Pfarrgemeinde gibt es zahlreiche Pfarrgemeinschaften, Gruppen und Gebetsbewegungen. Verschiedene periodische Gottesdienste, Pilgerfahrten bereichern und vertiefen das geistliche Leben der Gläubigen.

In der Pfarrkanzlei werden Pfarrbücher, Archiv und Buchführung geführt. Gemäß der Bischofvisitationen werden Seelsorge- und Wirtschaftsprogramme realisiert.